

SKAUDVILĖ – 250
EX LIBRIS

2010 m. Skaudvilie (Tauragies rajuons) bova gražē pamėnavuots miestelė 250 metu jubiliejos. Tā švėntē ĩpatinga duovėna paruošė ĩš tuo krašta kėlė a kėtėp so anou sosėejė dailininkā. Anėi soorganizava tarptautėnė ekslibrisu paruođa „Skaudvilė – 250“. Vėns ĩš anuos pagrindiniū organizatoriū bova dabā Vilniou gĳvenous dailininks, žornalists, keliautuos Ćepauskis Alponsos. Ons spaudā parėngė ėr paruođuos kataloga.

MENININKAI — SKAUDVILEI

Alfonsas Ćepauskas

*Iliustracijos – autoriaus ir iš
parodos katalogo*

Tarp Žemaitijos kalvų, ant skardaus Ančios kranto, ĩ tolius žvelgia Skaudvilės šventovių bokštai. Pro šalį skambia styga skrieja Tilžės–Rygos plentas, priversdamas pajusti pasaulio artumą ir nerimą... Jaukus ir romantiškas Skaudvilės miestas didžiausias Tauragės rajone. Šiomet jis švenčia savo vardo paminėjimo istoriniuose šaltiniuose 250 metų sukaktį.

1760 metais Romos popiežius Klemensas XIII ĩšleistoje bulėje suteikė teisę Skaudvilės kopyčiai rengti Šv. Kryžiaus atlaidus. Skaudvilės vardas paminėtas gana vėlai. Vėluikių senkapio tyrinėjimai ir jo radiniai teigia, kad žmonių čia gyventa III–IV a. po Kristaus. Skaudvilės centre 1936 m. rastas sidabro dirbinių lobis liudija, kad XIII–XIV a. čia gyvenę žmonės palaikė ryšius su rytų slavais.

Gražiu lanku Skaudvilę supa Ančios upė, kurios pakrantėse ar netoli jų ĩškilę Karšuvos – 1 Vangėnų piliakalniai. Manoma, kad Karšuvos žemės centras buvo dabartiniame Karšuvos kaime. Ant piliakalnių galėjo stovėti svarbiausia Karšuvos žemės pilis. Žiloje senovėje vyko dažni susidūrimai ir kovos su amžiniais nedraugais – kryžiuočių ordino riteriais. Legenda pasakoja, kad kryžiuočiai, ĩvilioti ĩ miškais apaugusius Ančios krantus ir smarkiai sumušti, „skaudžiai nusivylė“. Dėl to toji vietovė imta vadinti Skaudvilės vardu. Istorikai tvirtina, kad Skaudvilės pavadinimas – asmenvardinės kilmės, kilęs ĩš pono Skaudvilio pavardės, minėtos XVII a. Batakių valsčiaus dokumentuose. Skaudviliai XVII a. ant Ančios kranto ĩkūrė dvarą ir iki XVIII a. jame šeimininkavo. Skaudvilės dvaro savininkai leido valstiečiams kurtis jų dvaro žemėse ir tai davė pradžią Skaudvilei. Ji ypač ĩšaugo XIX a. viduryje, nutiesus magistralę Ryga–Tilžė. ĩšaugusi ĩš prekybos, Skaudvilė garsėjo visoje Žemaitijoje arklių turgumi, amatininkų meistriškumu, sportininkų pasiekimais.

Skaudvilė istorijos tėkmėje – tarsi pirklių, kariuomenių veiklos, kultūrinių ryšių plitimo slenkstis. Per Skaudvilę žygiavo Napoleono armijos dalys, žlėgsėjo Stalino tankai, bildėjo Hitlerio kariaunos kaustyti batai. Daugybė Skaudvilės gyventojų tapo tragiškomis „išvaduotojū“ aukomis.

Šiandien Skaudvilė – ramus, romantiškas miestas, kuriame verda ĩprastas gyvenimas: tuokiasi poros, auga mažyliai, atlaidams skamba bažnyčių varpai, kultūros namuose girdėti dainos, muzika, sukasi tautinių šokių rateliai, gimnazistai eina ĩ erdvas klases, tėvai dirba kasdienius darbus, kad būtų skalsi duona, kad ryškėtų šviesesni ateities horizontai.

Skaudviliškiams ypač malonu, kad tarptautinis ekslibrisų konkursas „Skaudvilė-250“ susilaukė tokio gražaus dėmesio. Ekslibriso paskirtis – knygos nuosavybės ĩrodyimas. Jis klijuojamas ĩ knygos viršelio vidų, kad skaitytojas žinotų jos savininką. Tačiau dabar šis meno kūrinėlis tapo tarptautinių parodų, konkursų, jubiliejų ir kitokių renginių ĩprasminimu.

Konkurse dalyvauti panoro 62 dailininkai. Jie sukūrė per 169 ekslibrisus, dedikuotus ĩškiliems Skaudvilės gyventojams, kultūros, mokymo, verslo ir kitokioms institucijoms. Eksponuojami kūrinėliai net ĩš dvidešimt

dvių šalių: artimiausių – Lenkijos, Vokietijos, Baltarusijos, Ukrainos, tolimesnių – Ispanijos, Italijos, Rumunijos, Slovėnijos ir kitų Europos šalių bei Amerikos, Argentinos, Japonijos, Meksikos, Urugvajaus.

Lietuvių ekspozicija didžiausia. Tradicine lino raižymo technika sodrius, dekoratyvius ekslibrisus pateikė Povilas Šiaučiūnas, Edmundas Mažrimas, Valerijonas Galdikas. Giliaspaudės technikos nėra daug. Seriją spalvotų cinkografijų pristatė Juozas Gecevičius. Nemažai ekslibrisų sukurta kompiuterine elektrografine technika. Įdomūs plastine išmone ir spalviniu deriniu Alinos Tauterienės, estetiški, subtilių spalvų Rimos Gaižauskaitės, išradingi Arūno Vaitkaus ekslibrisai. Surastos prasmingos kompozicijos Henriko Mazūra ekslibrisuose. Lietuvių ekslibrisuose simbolinės, alegorinės profesijų, pomėgių interpretacijos, asmenybių, institucijų, verslo įvaizdžiai.

Pažymėtini dekoratyvūs ir plastiški užsienio dailininkų Arpad Šalamon (Slovėnija), daugiaspalviai Raul Catellani bei Izabel Easton (Urugvajus) lino raižiniai, ukrainiečių Vosyl Leonenko, Jurij Protsan bei Oleksiy Serdyuk medžio, lino bei plastiko technika sukurti ekslibrisai, (domiai sumanytas ornamentinis Juliusz Szczesny Batūra (Lenkija) plastiko raižinys. Daugiaprasmiai, ekspresyvūs, meistriški rumunų dailininko Ovidiu Petca kompiuterinės grafikos pavyzdžiai. Meta-

lo raižybos, sausos adatos kūrinėlius pateikia lenkų dailininkas Marian Majkut, vokiečių – Helga Schroth ir kiti dailininkai. Užsienio dailininkų ekslibrisuose nemažai Skaudvilės architektūros fragmentų, muzikinių instrumentų simbolių, rūpintojėlių, angelų, šriftinių kompozicijų.

Vartau, žiūriu tuos draugystės kūrinėlius, kuriuose per alegorijas, simbolius, dailininkų improvizacijas atsiskleidžia įvairiapusiškas skaudviliški gyvenimas, darbai, pomėgiai, siekiai, profesijos. Daugiausia ekslibrisų dedikuota rašytojui Aleksui Dabulskui, Skaudvilės seniūnui Virginijui Būdvyčiui, gimnazijos direktorei Onai Sungailienei, buvusiam ilgamečiam kultūros namų direktoriui Romualdai Jurk-

(Nukelta į 10 p.)

Juliusz Szczesny Batura (Lenkija). II premija

ALFONŠAS ČEPALSKAS
Asmeninis apdovanojimas (Lietuva)

EDMUNDAS MAŽRIMAS
Asmeninis apdovanojimas (Lietuva)

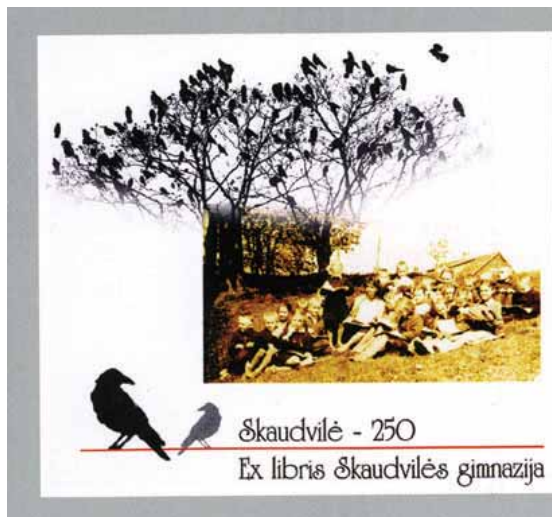
VALERY NASTENKO
Asmeninis apdovanojimas (Ukraina)

ARPAD ŠALAMON
Asmeninis apdovanojimas (Slovėnija)

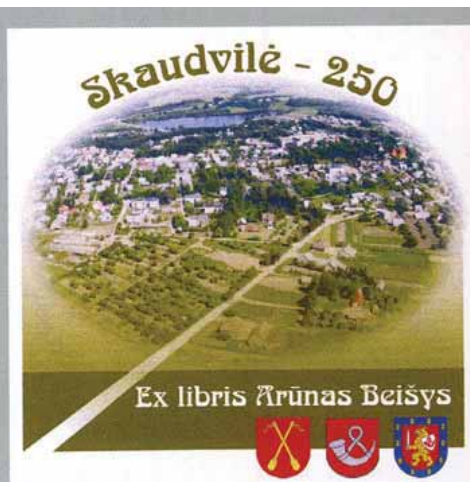
ARŪNAS VAITKUS
Asmeninis apdovanojimas (Lietuva)

HENRIKAS MAZŪRAS
Pirma premija
(Lietuva)

HENRIKAS MAZŪRAS
(Lietuva)

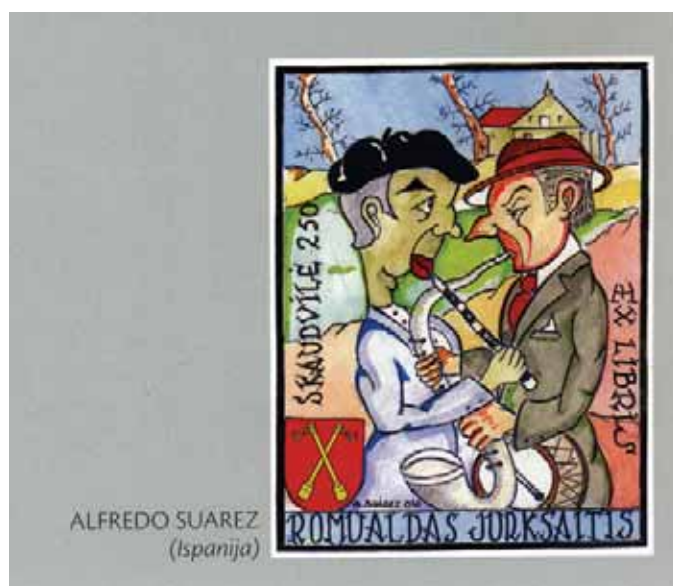
(Atkelta iš 9 p.)

šaičiui, rankinio sporto treneriui Marcelinui Zelbai ir katalikų bei evangelikų bažnyčioms. Po vieną ar kelis ekslibrisus sukūrta daugeliui iškilių Skaudvilės asmenybių, verslo, mokymo, kultūros ir kitoms institucijoms.

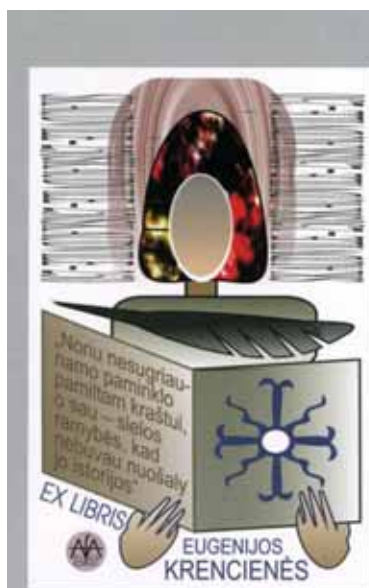
Vertinimo komisija apgailestauja, kad ne visi ekslibriso kūrėjai laikėsi konkurso nuostatų. Yra ekslibrisų, kurie dedikuoti nesusietiems su Skaudvile asmenims, objektams, nėra jubiliejinio įrašo „Skaudvilė-250“, pamirštas įrašyti „ex libris“. Tie autoriai prarado galimybę dalyvauti konkurse.

Tarptautinis ekslibrisų konkursas „Skaudvilė-250“ yra reikšmingas įvykis ne tik miesto jubiliejeinei sukakčiai paminėti, bet ir ekslibriso bei kultūros istorijai. Paroda pradeda gyvenimą Skaudvilėje, pabuvos ir kitose Tauragės rajono vietose, o sukurti ekslibrisai, keliaudami po įvairių šalių parodas, rinkinius, kalbės apie Skaudvilės krašto istoriją, žmones, kultūrą, gyvenimą.

Rengėjai ir dailininkai visiems ekslibrisuose įrašy-

tiems asmenims ir institucijoms dovanoja po vieną ekslibrisą, kad galėtų panaudoti pagal tiesioginę paskirtį ir atmintų reikšmingą Skaudvilės 250 metų jubiliejų.

ALFONSAS ČEPAUSKAS
(Lietuva)

ALFONSAS ČEPAUSKAS
Trečia premija
(Lietuva)

HELGA SCHROTH (Vokietija)

RENGĖJAI:

Skaidvilės seniūnija
Dailės parodų rengimo grupė
ARS LONGA

VERTINIMO KOMISIJA:

Virginijus Būdvytis,
Skaidvilės seniūnas, vertinimo
komisijos pirmininkas

Nijolė Šaltenytė,
dailininkė, LDS Grafikų
sekcijos pirmininkė

Valentinas Ajauskas,
dailininkas, LDS narys

VERTINIMO KOMISIJOS SKIRTI APDOVANOJIMAI

Skaidvilės seniūnijos premijos:

Henrikas Mazūras (Lietuva) – pirmą premiją
Juliusz Szczesny Batura (Lenkija) – antra premija
Alfonas Čepauskas (Lietuva) – trečia premija

Lietuvos dailininkų sąjungos diplomas:

Juozas Gecevičius (Lietuva)

Skaidvilės seniūnijos diplomai:

Rima Gaižauskaitė (Lietuva)
Alina Tauterienė (Lietuva)
Ettore Tomas (Italija)

Padėkos:

Ona Šimaitytė-Račkauskienė (Lietuva) – Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos
Edmundas Mažrimas (Lietuva) – Tauragės rajono savivaldybės mero
Aušra Paulauskienė (Lietuva) – Tauragės rajono kultūros skyriaus
Oleksij Serdyuk (Ukraina) – Skaidvilės gimnazijos
Arūnas Vaitkus (Lietuva) – Dailės parodų rengimo grupės ARS LONGA

Pažymėti:

Constantin Raducan (Rumunija)
Ovidiu Petca (Rumunija)
Povilas Šiaučiušas (Lietuva)
Isabel Easton (Urugvajus)
Valery Nastenko (Ukraina)

ASMENINIAI APDOVANOJIMAI UŽ VARDINIUS EKSLIBRISUS

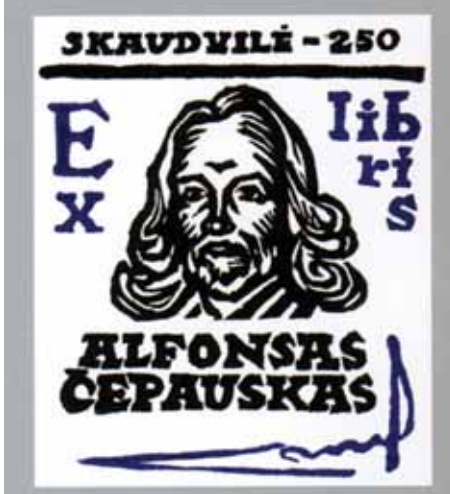
Alfoną Čepauską apdovanoja Tauragės rajono savivaldybės meras Pranas Petrošius
Edmundą Mažrimą apdovanoja kavinės „Pas Edvardą“ savininkas Edvardas Ilginis
Valery Nastenko (Ukraina) apdovanoja miškininkas–inžinierius Robertas Piečia
Arpad Šalomon (Slovėnija) apdovanoja Skaidvilės palaikomojo gydymo ir slaugos
ligoninės direktorius Antanas Guobys
Arpad Šalomon (Slovėnija) apdovanoja ARS LONGA vadovas dail. Alfonso Čepauskas
Arūną Vaitkų apdovanoja Skaidvilės gimnazijos direktorė Ona Sungailienė
Barbara Widla (Lenkija) apdovanoja fizinio lavinimo mokytojas Vidas Bičkus
Eugeniją Vnarską apdovanoja Skaidvilės kultūros namų direktorė Rasa Bartkuvienė

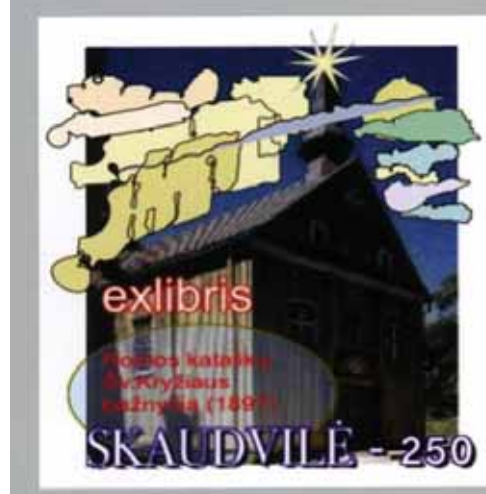
JURIJ SYCHOW-HLAZUN (Ukraina)

OLEKSIY SERDYUK

VALERIJONAS GALDIKAS (Lietuva)

RIMA GAIŽAUSKAITĖ

OVIDIU PETCA

CONSTANTIN RADUCAN